

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Kiadó és laptulajdonos:
„Osokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:
Vértesi Arnold.

Szerkesztőség, Széchényi-utca, Medgyesi-ház, 1762. sz.
Kiadóhivatal: Széchényi-utca 1761. sz.
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Meghívás.

Debreczen város II-ik választó-kerületének szabadelvűparti választó polgárait tisztelettel felkérem, hogy f. évi márczius 5-én, vasárnap délelőtt a Bika-szálloda kisebbik éttermében tartandó **utcai pártgyűlésre** és pedig a Hatvan-utcai választók 10 órakor, a Piac-utcai pedig 11 órakor, megalakulás céljából megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1893. márczius 1.

Komlóssy Dezső,

II-ik vál. kerületi elnök.

Még mindig a budget.

Budapest, márczius 1.

(—s.) Bizony már ki is tavaszodott az idő; halad a világ, minden előre, — csak a magyar parlament áll és vesztegeti az időt, melyet mindenütt a világon pénznek tekintenek az angol „time is money” közmondás szerint. Márcziust irunk már és még sincs meg az idei budget, pedig a miniszteriumokban már a jövő évi költségvetés adatait állítják össze, s ma-holnap az is a ház asztalára kerül.

Ily módon mulik el az év fele a budget tárgyalásával, marad a másik fele szünetre, delegációkra és a küszöbön álló nagy reformok számára, vagyis maradna, ha ilyen módon nagy szabású reformokra sor kerülhetne.

Az idegen, aki ezen viszonyaink fölől értesülne, anélkül, hogy azokat közelebbről ismerné; azt hihetné, hogy a pártok politikai irányai között óriási differenciák léteznek, vagy azt, hogy a budget a legzsiláltabb pénzügyi alapokon nyugszik. S ha felvilágosítanánk az idegent, hogy épenséggel sajátos és örövendetes vonása parlamentari életünknek, hogy retrograd irányu, szabadságellenes párt tulajdonképen nincs is benne, vagy ha van is ilyen töredék, az létezését eddigelé nem merte dokumentálni, hogy csupa szabadelvű gondolkozású pártjaink vannak, s hogy a parlamenti ellenzéki pártok a kormánynak olyan költségvetésével állanak szemben, mely már nem is az első deficitmentes s a szó legigazibb értelmében normal budgetnek nevezhető, ha tehát megmondanánk az idegennek,

hogy a nagy fontossággal bíró körülményekkel rendben vagyunk, de kis jelentőségű okok miatt fajult el nálunk a parlamenti szónoklás agyonbeszéléssé, — akkor az idegen szánakozással fordulna el tőlünk.

Nem azért nem tudunk haladni, mert nagy okok hátráltatnak, hanem, mert kis bajokkal bibelődünk, mert az 1891. óta — mondhatnánk — meghonosított tárgyalási módok óta a parlament működése majdnem teljesen megbénult. Addig azt hittük, hogy annak, amit a korona és a többség akar, feltétlenül meg kell történnie, de azóta a sajnos tapasztalatok azt mutatják, hogy a kisebbség terrorizmusa mindent megakadályozhat.

Az ellenzéki pártok, melyek egyttvéve meg nem haladják a szabadelvűpárt számát, minden tárgyhoz legalább is ötször annyian, tehát aránylag tiszszer annyian szólnak hozzá. Pedig ezeknek a beszédeknek kilencztedrésze egészen értéktelen, sem új távlatot nem nyitnak a vezérszemponatok tekintetében, sem pedig bele nem mélyitenek a tárgyak részletkérdéseibe. — Meddő szóharcok végtelen ismétlésekkel, jelszavakkal és közhelyekkel, melyeket már ezerszer végig kellett hallgatnunk. — Nem az a céljuk, hogy a közjót előmozdítsák, hanem, hogy sajátos előnyöket és diadalocskákat szerezzenek az egyéneknek és pártoknak.

Ez nagyon élvezetes, sőt talán hasznos is lehet az illető urakra nézve, de az országra nézve ugyancsak gyászos és átkos. S evvel szemben nem marad egyéb hátra, mint az egyes választó-kerületek képviselőjüknök ilyen működését figyelemmel kísérik s azt a jövő választásoknál érdem szerint méltányolják.

— Országgyűlés. (Márcz. 1.) Mielőtt a mai ülés rendes tárgyaira került volna a sor, Madarász József, Kun Miklós és Ugron Gábor azt sürgették, hogy a miniszterek válaszoljanak a hozzájuk intézett interpellációkra. Ezután a földművelési tárca részletes tárgyalása következett, melynél többen beszéltek. Bethlen András gróf földművelési miniszter ismételten felszólalt, minden egyes beszédre behatóan válaszolt s válaszaival legnagyobb részt sikerült megnyugtatóni az ellenzéki szónokokat. Az ülés végén Kun Miklós interpellált: a válasz azonban, a mit ez interpelláció lényegére Wekerle Sándor miniszterelnök adott, megnyugtathatta az egész parlamentet, mert a vám és kereskedelmi szerződés ellen Tirol és Vorarlberg által 1854 óta elkövetett ama sérelem ellen, hogy ott minden

gabonára helyi vám vettetik ki. Lukács Béla már a múlt év decemberében átírt az osztrák kereskedelmi miniszternek, s miután ez még nem válaszolt, legközelebb a minisztertanács nevében fognak átírni az osztrák kormányhoz.

— Belföldi hírek. (Az orsz. függetlenség párt) Kiss Albert előadása mellett elhatározta, hogy az egyházpolitikai kérdésekben ragaszkodik 1892. évi választásfeleletének erre vonatkozó paragrafusához, a felszólaló tagok pedig a kormányt sürgecsék az ígéri t. javaslatok betérjesztésére. — (A püspöki konferenciára) a pápától üdvözlő táviratot kaptott. — (A csabai kerületben) Láncezy Leo a szabadelvű párt jelöltje. — (Püspöki helynökök) Besztercebányán Berlicza Ferencz nagyprépost és cz. püspök választott meg. — (Az orsz. nemzeti párt) elhatározta, hogy a közokt. budget vitájánál kerülök az egyházpolit. kérdéseket. — (Salamon Ferencz) utódjává a magyar tört. tanszékre, az egyetemi böles. kar Károlyi Árpád udvari levéltárnokot terjesztette fel. — (A n. kiindai) ág. ev. egyházköztség a prot. uniót elvben elfogadja, a polgári házasságot pártolja. — (Toenics Jászának) a „Zasztava” elfogott szerkesztőjének, ki mellett 1000 újdéki hölgy kérvényt nyújtottak be, a király nem kegyelmezett meg. — (E nyedi Lukács) ki eddig cz. minisztertanácsos volt a pénzügyminiszteriumban, val. min. tanácsossá nevezetett ki. — (Sopronban) gyűlést tartottak, a mely tiltakozott az ottani kath. nagygyűlés határozatai ellen.

A milleneum.

Debreczen, márczius 2.

Lukács Béla a millenárius kiállítás tárgyában felhívást intéz a közönséghez, a mely méltó arra, hogy minden magyar ember szívében visszhangra találjon. Egész terjedelmében itt közöljük:

Felhívás a közönséghez!

A magyar állam megalapításának ezredik évfordulóját készül megünnepelni a nemzet. Hazánk törvényhozása elhatározta, hogy az ezredéves ünnepélyek keretében országos kiállítás tartassék.

Ő cs. és aposti királyi Felsége, legkegyelmesebb Urunk és Királyunk ezen kiállítás védnökségét elfogadni kegyeskedett.

A törvény e kiállításnak 1896-ban, Budapesten, az illetékes ministerek és egyéb szakörök közreműködésével leendő rendezését reám ruházták.

Kettős célja lesz ezen kiállításnak.

Első sorban emlékeztetni a nemzetet az ezredéves mult nagy eseményeire és alkotásaira és megmutatni a külföldnek is, hogy a magyar nemzet hasznos tagja volt az európai népecsaládnak a haladás egytttes munkájában.

Második feladata a kiállításnak az lesz, hogy megismerjük a magyar államot alkotó összes erőket; megismertessük önmagunkkal és az idegenekkel a szellemi, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásnak összes vívmányait.

Felhívom az ország minden polgárát, hogy ezen feladatban a kormányt hazafiúi lelkesedéssel támogassa és hozzájáruljon a nagy nemzeti mű sikeréhez.

Része fog jutni az ország minden polgárának a munkában, valamint része lesz a sikerben is.

A kiállítás sikere által növekedni fog hazánk tekintélye és fokozott lelkes bizalommal fogunk haladni a nemzeti megerősödés nagy munkájában.

A kiállítás programja felöleli a nemzeti munka minden nyilvánulását; tervezete megadja a kereteket mindazok számára, a kiknek ősei vagy a kik maguk bármely téren tevékenykedtek.

A törvényhatóságok, a városok és családok, melyekhez történelmi emlékek fűződnek, állítsák ki az okmányokat, műtárgyakat, ereklyéket, melyek nagy események, virágzású korszakok emlékeit kelthetik fel; melyek jellemzik állami szervezetünk, ősi alkotmányunk és önkormányzati életünk fejlődésnek menetét, a magánéletnek egyre gyarapodott igényeit és a nemzeti erő egyéb megnyilatkozásait.

Az egyházak mutassák be működésük és tevékenységük tanujait, történelmi emlékeiket melyekre kegyelettel tekint a nemzet és a művészet remekait, melyeknek megalkotása, gyűjtése és megőrzése az ő érdemük.

A tudósok, a művészek, az írók, a tanfőriak, szóval a nemzet szellemi fejlődésének összes tényezői mutassák be az eszközöket, melyekkel egy évezreden át a felvilágosodást és a nemes izlést terjesztették a nemzet erkölcsét megnevelni igyekeztek.

Méltassuk be, hogy Európa éléstárának földjét hogyan munkáltuk a múltban, mint haladtunk mindig a korral és miképpen érvényesítjük ma a tudomány vívmányait, hogy a nemzeti tesmelést fokozzuk.

Tér jut a hazai ipar összes tényezőinek, melyek a múltban nem egyszer versenyeztek a nyugot legkitűnőbb szaktársaival.

Tárják fel szorgalmuk és ügyességük műveit. Az elmúlt századok mestereinek remekait,

a napról-napra izmosodó és gyarapodó modern gyári ipar termékeit állítsuk sorba, hogy tanúságot tegyenek a magyar munka, a magyar vállalkozó szellem erejéről és versenyképességéről.

A kormány gondoskodni fog, hogy a nemzeti munka méltó keretben legyen bemutatva, hogy a kiállítók erkölcsi sikerét előmozdítsa.

Tárja ki mindenki szorgalma, izlése, leleményessége eredményeit.

Lépjünk mindyájunk sorompóba, a kik dolgozunk észszel, kézzel vagy géppel, egyérett — a hazáért!

Am lássa a mai nemzedék, miket teremtettek az apák az uttörés súlyos viszonyai között; ám érezzük át, hogy az ősök veritéke árán megtört sima uton milyen feladatok hárulnak reánk és a jövő nemzedékekre!

Nagy, ritka családi ünnep lesz az, melyet még nem sok nemzet ülhett meg.

Gyűljön a nemzet oda a felséges uralkodó köré, a ki hazánkat oly atyai gondnal és bölcseséggel vezette az áldásos béke útjain, a haladásnak magaslatára és a ki — egy dicső ezredéves múlt hű letéteményese — oda vezeti a magyar népet egy szebb évezred küszöbére!

Budapest, 1893. február havában.

Lukács Béla s. k.

kereskedelmiügyi m. kir. minister.

A földbérlok egy új osztálya.

Budapest, március 1.

(T.) A földbérlok egy új osztályának megalkotásán töri fejét a mi fiatal földművelési miniszterünk. Az akarat jó, azt elismerjük, hogy mi lesz belőle? Nem tudjuk. Ugy látszik már bele van bejévezve a minisztertanács is, mert a miniszter bejelentette a t. háznak, hogy e tárgyat illetőleg nemsokára már a javaslatot is beadja.

És mi itt a szándék tulajdonképen? Egy új intelligens osztályt a földbérlok osztályát megteremteni. Az állami nagy birtokokat, az alapítványi nagy birtokokat, a jogi nagy birtokokat apró 6—600 holdas hosszú bérletekre

osztani föl, s ha ez se lenne elég, az állam a helyett hogy eladna, venni fog uagy birtokokat hogy azokra is haszonbérlokot telepítsen. Az elpusztult középirtokos osztály, mondjuk ki „dsentri“ helyébe, illetőleg ezekből és ezek adóiból, így akarna a miniszter egy dsentri marasztaló intézményt létre hozni, hogy ez az osztály, mely a magyarság zömét, magvát képezi, újra vissza kerüljön az anyaföld emlőjére, s ha megerősödött, tulajdonává is tehesse azt az állambirtokot melyet bérel, az az: a földbirtokba vissza legyen helyezve a dsentri osztály.

A miniszter ugyan nem fejtette ki azt az eszmét, csak jelentette, érintette, de hogy vajjon a dsentri akarja-e talpra állítani, azt bővebben nem magyarázta; hanem annyit tudunk, hogy a dsentri így fogja föl s az elbirtoktalnodottak körében nagy a lelkesedés.

Ez valóban meszeszerű egy gondolat! Nemzeti új alakítás! A civilizáció tatar pusztítása nyomában egy új negyedik Béla, hogy föltámassza az elesetteket fölszedje a sebesülteket és alkosson nekik egy új hazát. Hogy akik a korszalem hadjárata el nem készültlen feyvertelenül fogadták a civilizáció első rohamát, megszállták és elestek, hogy azok újra talpra állítatva, a történeken okulva tapasztalatokkal gazdagodva, a régi talajon új életet kezdhesenek.

Valóban nagyszerű eszme, csak olyan legyen a kivitel is, valamint hajtjuk, hogy nagyratörő miniszterünk úgy ne járjon, hogy mi alatt új építkezésekbe fog, a meglevő és tatarozásra váró épületeket veszni hagyja. Nagyon szép, nagyon pompás és lélekemelő gondolat az ősi életmódból majd minden átmenet nélkül egy új korszakba rohant és a rohanás által megszállt osztályt, melynek egy része nem egészen önhibájából lett vagyontalanné, ismét földhöz juttatni, valóban messiási hivatás, ha aztán még hozzájárul az is: hogy az el nem pusztultak gondozása sem fog elmaradni.

Mert a mint azt energikus földművelési miniszterünknek igen bölcsen tudni méltóztatik,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A debreczeni színház 1869-ben.

Kis sárga könyvecske került az asztalunkra. — A címe: „Debreczeni állandó nemzeti színház emlénye 1869-ik évről.“ (Debreczen, 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.) — A sugók adták ki s mintha most is sugni akarnának egyet-mást, nem a szerepeiket nem tudó színészeknek, hanem a nemes város közönségének... A sárga könyv „Debreczen város lelkes fiai és leányainak“ van ajánlva s mély tisztelettel. Igenis, akkor a színészek mély tisztelettel viseltettek a közönség iránt s az akkori fiak és leányok. 24 esztendő öregedve az „Emlény“ megjelenése óta, méltán kérdezhetik: haladt-e valamit a színészet azóta, vagy hanyatlott? A könyv — a melyet ismeretlen kéz juttatott el hozzánk valami a propos-ból — tehát hatalmas kérdőjelet tartalmaz.

A felelet benn van abban a magatartásban, melyért a mostani színházi közönséget legalább is — közönyösnek hirdetik. — Pedig „a lios ego vidivento s“ s ez a közönyösség tulajdonképen csak hála a régi fényes korszak iránt, melyet a mai operette és anyós-vigjáték kultusz pótolni képtelen.

Erdekes lapozgatás esik a kis könyvecskeben. 1869-ben az intendatúra esztendeje volt, Kiss Sándor régi honv.

alezredessel és Komlóssy Imre választmányi elnökkel, kinek nemes buzgalma élénken megmaradt a mai Komlóssyakban is. Kormányzó tagok voltak Kiss és Komlóssyyn kívül Harsányi Gábor, Kerek József, Simonffy Imre, Popper Vilmos és Szabó József titkár és művezető.

E kiváló férfiakhoz méltó volt a működő személyzet. A férfiak között találjuk a következőket: Rónai Gyula, a felülmulhatatlan tragikus, Bercsényi Béla, a nemzeti színház tagja, Dózsa József, Együd István, mindketten már elhunyt jelesek, Foltényi Vilmos, az örökifjú veterán művész s a feledhetlen Zöldy Miklós, drámai színész; Feketer Ferencz, Gerecs János, Philipovics István és Vidor Pál — akkor ügyelő — énekesek.

A nők között Blaháné Lujza, Foltényiné, Hetényi Laura, Zöldyné, Szakál Rózsa stb. A szegény Boránd Gyula működött mint gyermek színész.

Az 1869. szeptember hó 25-től december 24-ig tartott idény-rész alatt ugyan adták a karzat számára „Ubrik Borbála“-t is, még pedig nagyon gyakran, de Ubrik Borbála asszony szerezte be aztán „Rigoletto“, „Trobadour“, „Mártha“, „Faust“, „Ernani“, „Szevillai borbély“, „Portici-i néma“, „Büvös vadász“ és a „Báljé“ operák költségeit. Ime, a miről most álmodnak Budapesten, Debreczenben meg volt a vidéki operához kellő személyzet és közönség is

Ugyane négy hónap alatt Rónai Gyula két leghatalmasabb shakespearei szere-

pében: „Lear király“-ban és „III. Richard“-ban lépett föl. Deczembeben hangversenyzett Reményi Ede.

Megemlítjük, hogy premierre volt ezeptemberben 3, októberben 8 (és 1 reprise), novemberben 5 (2 reprise), deczembeben 5 (2 reprise). Azt hisszük, hogy tüstént palota forradalom ütne ki a színházakban, ha — a délutáni billiárd- és ferbli-parthiek helyett ennyi ujat kellene betanulniok a színészeknek.

Kortársak beszélnek, hogy akkor a közönség tapsolt s lelkesedett is. A régi virágzás szemtanuiról s a most Budapestről ide került finnyás műizlésű közönségtől aztán ki csodálja, ha együtt véve az itjak állóhelyére és a karzatra bizzák a „gyors lobbanást.“

Valjon haladás-e az is, hogy — a nemzeti színház példáján elindulva — kiment a divatból vidéken is az ilyen színházi évi almanachok kiadása. Igaz, hogy a 24 év előtt megjelent almanachból nagy emlékek szólnak hozzánk, míg egy-egy ma működő színtársulat felültes munkájáról csupán művészi, erkölcsi és egyéb hanyatlás jeleit irhatnók össze. Egy-egy almanach (pontos statisztikával minden irányban s egy kis jó vigjátékkal ráadásul) mindamellet olyan édekkel birhatna, mint p. o. egy iskolai értesítő. Az „Emlény“ tartalmazza Rosea Gyula „Egy gomb“ című vigjátékát. Fordítója R. Ö. (Radl Ödön) volt, előadásának pompás ensembljét képezték Együd, Bercsényi Bercsényiné és Szakál Rózsa.

Gasparone.

a dsentri még nem egészen pusztult el, de pusztul még mindig, hát ezt a pusztulást a lebetőség szerint megakadályozni éppen oly szép és nemes feladat, mint a már elesett talpraállítani. A leégett házat felépíteni nagyobb dolog, mint a meglévőt biztosítani a tűz ellen.

Vannak bukott emberek, a kiket ugyan a jó Istenen kívül senki egyéb talpra nem állíthat és vannak bukófélben lévők, kiket meg nem menthet. A kik esztelenül pazaroltak és esztelenül pazarolnak, azoknak sorsuk megvagygon irva és azok gyógyíthatatlan betegek; ámde az igyekező, szorgalmas, takarékos, de a haladás feltételeivel lépést tartani nem tudó elem, igen is, támogatást igényel, támogatást erkölcsileg, oly intézmények életbeléptetése által, melyek őt a tudás és modern gazdálkodás színvonalára emeljék és támogatást anyagilag, megszervezhető olcsó hitel által.

Megvagyunk róla győződve, hogy a ki energiájában annyira megy, hogy még a halotakat is fel akarja támasztani, nem teheti, hogy az élőkkel megelégedjék. Bizony pedig ezek az élők is annyi idő óta várnak már, hogy az esetben, ha a feltámasztás reményében a meghalást célszerűbb igyekeznek tapasztalják: igyekezni fognak meghalni...

Véres lázongás Szoboszlón.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Márczius 2.

Miért zudult fel a nép?

Szoboszló város képviselőtestülete tavaly új vásári helyszabályzatot alkotott, mely új évvel lépett életbe. Az új szabályzat abban különbözött legfőképpen a régitől, hogy most már a helybeliek is a piacra vitt áruiktól tarifa szerint nem csekély helypénzt tartoztak fizetni, a mi mindjárt kezdetben felzúdította a lovas hajdúk ivadékait, a kik ebben ősi privilegiumuk utolsó maradványainak sérelmes megnyirbálását látták. A város a helypénzszedés jogát bérbe adta Jeney József ottani gazdálkodónak évi 850 forint. A bérlő természetesen nemcsak a 850 forint akarta beszerezni új vállalatából, hanem fáradságának is némi hasznát kívánta látni. Ezért szigorúan igyekezett behajtani mindenkin, helyben és vidéken a gyűlölt helypénzt. Mondják, hogy tulkapásokat is megengedett magának. A szoboszlói kofa pedig egy-egy piacra vitt cipőért vagy egy véka tengeriért annyira nem szívesen fizetett, hogy nap-nap mellett rendőri segítséget kellett Jeney respektusának emelésére kirendelni a „nagyház”ból, ahogy oda át a köznépet a városházát nevezni szokta. Már eddig is többször megtörtént, hogy a szoboszlóiak elkergették a rendőröket. Ez a népszerűtlen feladat rendszeren Fejér Gábor rendőr alkapitányra nehezedett, amiért ő is ép olyan gyűlöltté lett a nem fizetők tömege előtt, mint maga Jeney József uram. A vásárhely pénz okozta a tegnapi véres kimenetelű zendülést is.

A lázadás kezdete.

A közönséges napi piacra tegnap is sok nép verődött össze, amint ez a népes rendezett tanácsú városban, különösen ilyen idő tájt mikor még egy gazdálkodó alföldi városban ugy szólva semmi munka nincsen, — rendszeren előfordul. Jeney de, 9 órakor a helypénzt szedte össze. Egy szoboszlói asszonytól is követelte, hogy a piacra hozott kenyérétől fizesse meg a helypénzt.

Ez pedig nagy lármát csapott, hogy biz nem fizet, mert neki az apja meg a nagypapja se fizetett. A körülállók pártját fogták a szájas asszonynak s fenyegetni kezdték Jeneyt meg a rendőröket. Az egyik rendőr befutott a közelemben lévő városházára, hogy hírt adjon Fejér rendőralkapitánynak. Az alkapitány sietett a csődület színhelyére s a jogérvényesen jóváhagyott szabályzatra hivatkozva követelte a kenyérárústól, hogy azonnal fizesse ki azt a krajczáros helypénzt. A rendőralkapitány megjelenése csak növelte a tömeg izgatottságát, mely egyre fenyegetőbben viselte magát, mire Fejér Gábor szükségességnek látta, hogy csendőrséget hívjon elő.

Egy lázító amazon meghal.

A zajongó tömeg között néhány perc múlva feltűzött szuronyral, éles töltényekkel felkészülve jelent meg két csendőr Bolla és Séra nevének. Legelőször is a törvény nevében felszóllították a tömeget a szétoszlásra. Másodszor is, harmadszor is felszóllították. De senkisé hallgatott rájuk, sőt még sűrűbb lett a csoportosulás, ijesztebb a felháborodott nép haragja. A zugó, hullámzó tömegeből, melynek dühe elől Fejér Gábor idejekorán bemenekült a városházához, sár- és kődarabok repülnek a csendőrök felé, a kik rendületlenül állanak a viharos néptenger szélén. Csendre és szétoszlásra felhívó szavuk ismételtelen nyomtalanul, meghallgatlanul vész el a zürzavaros zajban.

Egy Balla nevű paraszt megragadta Séra csendőr szuronyának a hegyét s pálczájával végig huzott a Séra kakastollas csákóján mire Bolla csendőr elsütötte a fegyverét, de a fegyver csőtörtőközt mondott.

A tömeg élén egy kocsinak előrehaladott áldott állapotban lévő felesége, Veselényiné lármázott leghevesebben. Vén baka módjára szidta a „zsandár”-okat, szemökbe köpködött. Mikor Bolla fegyvere nem sült el, önmagából kikelve ordította:

— Ne féljete! Csak vaktöltéssel lőnek! s egy kődarabot hajított a csendőrökre.

Most eldőrdült a második lövés is — mint mondják — Séra fegyveréből és Weselényiné halva rogyott össze.

Más verzió szerint az agyonlőtt asszony a halál pillanatában holt-gyermekét szült, melyet az apa véreasa vitt magával haza.

A csendőrök visszavonulása.

A gyilkos lövés nem riasztotta meg a dühöngő tömeget sőt mintha a vér látása még vakmerőbbé tette volna. A lázongók nem rebentek szét, sőt botokat forgatva, melyekkel a csendőrök felé csapdostak, kövel, sárral dobálózva lassan szorították hátrafelé a két csendőrt. Czeglédy Imre módos paraszt gazda is a lázongók közé keveredett s kiabálta a csendőrök felé:

— „Nem szabad löni!” Czeglédi életével lako't, amiért nem kotródott el a veszedelmes helyről, mert egy golyó az ő gyomrába tévedt s délután 3 óra tájban meghalt.

A kövezett töltésen történt visszavonulás közben a csendőrök **kilencszer lőttek**. Valamennyi golyó talált. Állítják, hogy az egyik főkölompst, Ballát három golyó találta volna és hogy mind a három golyót megtalálták volna a ködmönében. Ez a hír azonban nem igaz. Valószínűbb az a másik hír, hogy a tömegeből egy valaki szuronysebet is kapott, — ez azonban tegnap-estig nem jelentkezett s a nevét sem tudják.

Séra csendőr is megsebesült a keze fején egy kődarabtól.

Halottak és sebesültek.

Pár perc alatt egy rögtön halott és nyolcz sebesült, köztük két későbbi halott borította a szomorú csatatér. Ezek a következők:

1. Veselényi Andrásné, áldott állapotban lévő asszony, a kinek betegedését a jövő hétre várták. Fejét találta a golyó; **rögtön meghalt**.

2. Farkas Mihály, jobb czombján ejtett sebben egy óra múlva **elvérzett**

3. Czeglédi Imre, a golyó gyomrába hatolt be. Délután 3 órakor **meghalt**.

4. Molnár János jobb lába bokáján a golyó izülettörést okozott mely erősen vérzik.

5. Csuka Miklósné Borbély Zsuzsanna öreg asszony jobb lába feje keresztül löve. Sebe akkor is veszélyes, ha amputálják a lábát, akkor is ha nem amputálják.

6. Eles Dede Sándor, bal alsó lábszáron súlyos lövés.

7. Farkas Mátyást balarczán érte három sérülés még pedig akként, hogy kampós botjával hadonászott, melyet egy golyó talált s a golyó a botról rápattant az arczára.

8. Kis Mihály ballábszárán kapott lövést.

9. Tóth György egy golyótól jobb oldali bordatörést szenvedett, óriási ürrel. Tüdeje keresztül van löve. Orvosi vélemény szerint **nem marad életben**.

Mint e leírásból látbató, a csendőrök többnyire lefelé lőttek mert a legtöbben az alsótest részen sebesültek meg.

A sebesülteket Dr. Hetényi Lipót és dr. Simon Gáspár orvosok vették gondos gyógykezelés alá s az egész napot a betegek többszörös látogatásával töltötték el.

A városháza megostromlása.

A két bátor csendőr a piacról a városházához vonult vissza s a városháza földszinti kőoszlopos folyosóján foglaltak állást, hova a hátulsó kapun keresztül belopózva Singer őrsvezető is másodmagával csakhamar megérkezett. A fölizgu tömeg a városháza kapuján betódult az udvarra a csendőrök után, kikkel sokáig nézett farkas-szemet.

A városi hatóságot érthető aggodalom, remegés fogta el ebben a kritikus helyzetben, mely elől se jobbra, se balra nem lehetett kiszabadulniok azoknak, a kiknek nevét, így Tury Albert polgármesterét, Fejér Gábor alkapitányét, fenyegetőleg ordította a nép

— Ide azzal a két csendőrrrel! Had üssük agyon!

— Le a gyilkosokkal!

— Nem tudja ezt a helypénz szedést a kormány. Azért van ez a komisszág velünk!

— Hat azért választunk mi függ. képviselőt, hogy semmit sem tesz értünk?

Ilyen és ehhez hasonló kiabálások olvadtak össze zürzavaros hangba.

Singer Jenő, Szücs Bálint árvaszéki ülnök és lapszerkesztő, meg mások több ízben felszóllították, kérték a lármázó, dühöngő tömeget, hogy oszoljon szét, menjen nyugodtan, csendesen haza és várja be a megindítandó vizsgálat eredményét.

Nem használt semmit. — Végre is egy órai parlamentirozás után úgy fogott ki rajtok az ügyes őrsvezető, hogy „gyors tüzet” vezényelt. Ettől a szótól úgy megszeppent a nép, hogy csakhamar elmenekült az udvarról.

Az őrsvezető higgadt tapintatos fellépésének tulajdonítható, hogy a piaci véres jelenet nem ismétlődött; hatványozottan borzalmas lefolyású lett volna a városháza megostromlása.

A terrorizmus.

A véres esemény forrongásba hozta egész Szoboszlót. A köznépet el van keseredve; az értelmesebb osztály pedig remegéssel van eltelve a köznépet izgató hangulata miatt. Legkínosabb helyzete van Jeney helypénzszedési bérlőnek, a kit azzal fenyegettek, hogy az éjjelt elgyújtják a házát. Jeney rémültében úgy elhatározta, hogy még az este se tudott róla senki semmi bizonyosat. Az a hír is keringett már róla, hogy öngyilkossá lett. Fejér Gábor alkapitánynak a helyzete sem bátorosabb. Ő egész nap nem mozdult ki a városházáról. Fiatal feleségéhez néhány lovagiatlan, goromba izgató odament s kerken kijelentették elötte, hogy férjét agyonverik, házat pedig lerombolják. A halálra rémült asszonyka édes atyja házához menekült.

Övintézkedések.

A szoboszlói városi tanács Debreczenből, Ladányról, Nádudvarról sürgönyileg kért csendőri segítséget még délelőtt. Debreczenből a 2 óra vonattal ki is ment öt csendőr. A ladányiakat és nádudvariakat pedig estére várták. Az alispán utján 100 főnyi katonaság sürgős kirendelését is kérte a hatóság. — Rásó Gyurkir. tan. alispán, Somlyai Szilágyi Ödön csendőrfőhadnagy, dr. Medve Zoltán főispáni tífkar a délutáni vonattal szállottak ki Szoboszlóra, honnan az alispán, miután személyesen is meggyőződött, hogy a lakosság tenyegető magatartása miatt pár napig csakugyan szükség van katonaságra, maga is sürgönyözött Krausz ezred parancsnoknak. Rásó alispán a gyors vonattal visszajött Debreczenbe; a vasutnál ott találta Krausz ezredet, aki 104 bakát vezényeltetett ki Szoboszlóra. A katonaság $\frac{1}{8}$ órakerülön vonaton ment Szoboszlóra. **(További tudósításainkat l. a távirati rovatban.)**

A h-szoboszlói lázongások tárgyában megindítandó bünyügyi vizsgálat vezetésével — a mint bennünket értesítenek — a h-szoboszlói m. kir. járásbírósa bizatott meg.

A katonai erő kirendelésére, melynek megérkezését Szoboszlón már a délutáni vonattal várták, de a katonaság erről a vonatról lekészt. — főként azért van szükség, mivel az áldozatok eltemetésekor az izgatott nép dühének feltámadásától félnek. A meghaltakat holnap temetik, — előreláthatólag egész Szoboszló részvéte mellett. Vajha velök együtt a szomorú eset fájó emlékeit is illehetne hantolni!

Színház.

* **A „Pezsgő.”** Muray Károly, 3 felvonásos vigjátékának első előadása folyt le tegnap színházunkban, szép számu és jól hangolt közönség előtt és — a mit örömmel konstatálunk — sikerült előadásban. A darab minden ízében bohózattal, azzal a jó kedvvel, a mely a Murai tárczáiból s „Huszárszerelm” cz. vigjátékából sugárzik elének, de — fájdalom — ama finom árnyalás és bensőség nélkül, melyet a „Virágfakadás”-ba tudott bele önteni. A mi azonban a színpadon hatásos, az hétszer felemelgette is jó, azért nem vette senki rossz néven a darabban előforduló sok ismert szituációt újra ismétlését. Az előadásról ismétljük, hogy — leszámítva a premiérekkel járó tévovázásokat — jó volt. Rónaszéki Hóka Tóniját sokat nevétték és tapsolták, Rónaszékiné, a darabnak a mai vigjátékokból — ugylátszik — elmaradhatlan anyós alakja, szintén tetszett, valamint Bácsné is a Lég Aranka regényeskedéseiben. Pompás tutyi-mutyi férjet produkált Balassa, ellenben Tompa (Kép Akos) kissé hideg szerelmes volt. Fenyvesi pedig nem színezte ki eléggé a Hóka Ottó caricatur-szeropét. Említést érdemelnek Angyal Ilka (Mari), Aporkai Eszti, ki az első felvonásban hévvel szavalta el mondókáját, a miért nyílt színen hívták és tapsolták, Emődi Irén (Lóri), ki jól találta el a kedves naivitás hangját és Szilágyi Berta (Polkáné). Külön emeljük ki Szebenit, a ki a mint Hóka Bandi ügyességet s élénk kómikai ért tanusított; a leendő jó bonvivant tapsokkal utalmazta a közönség; észszerű színházi regíme mellett rég kivették volna a karból a sokat ígérő tehetséges ifjút. A „Pezsgő”-t ma ismétlik.

* **Németh József vendégszereplése.** Holnap vendégszerepel színpadunkon Németh József, a népszínház kiváló művésze. Don Pik ratesz di Kalabazaszt, a kitűnő diplomata-caricaturát látjuk tőle a „Nap és Hold”-ban, a melyet már mint debreczeni színész, színházlátogató közönségünk egyik kedvence, sőt — mondhatjuk — neveltje is, nagy sikerrel játszott. A közönség bizonyára örömmel ragadja

meg a vizontlátás alkalmát s nagy számmal jelenik meg a színházban. Németh kedvence a budapesti közönségnek is; alakításai még az operettekben sem bohózkodások, mert azokba mindig vegyít a maga tartalmas képességeiből annyi jellemzést, a mennyit az operette megtűr. A hol aztán a szívnek is van joga megszólalni, p. o. egy-egy népszínműben, ott az ő kedélye hatalmasan bugygyan ki, felfogás és alakítás correct és a kacaj mellett a meghatottság könyneit is a szemünkbe csalja. Üdvözljük Debreczenben, a hol művészi pályájának első babérait aratta!

Vegyes hírek.

* **Öngyilkos gróf kisasszony.** Az ifjú Willersdorf Julia grófnő magát Abbáziában gyufaoldattal megmérgezte, mivel nem adták kedveséhez, egy szegény hadnagyhoz. A hű szerető holttestét a hadnagy állomáshelyén temetik el.

* **A királyi pár minden valószínűség szerint márczius közepe tájáig marad a Lausanne melletti Territet fűrdőben.** Valószínű, hogy a királyné márczius 15-ike táján tér vissza Bécsbe.

* **Az árvizek.** Gerjen tolnamegyei falu helyét egy tenger foglalja el. 3—4 ház áll a 2000 lakosu helység helyén. Számtalan ember veszett oda. Hasonló sors fenyegeti a közeli Bogyislót is.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 8—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirata hivatalánál, márczius 2-án: változó felhőzet, enyhe, jelentékeny csapadék.

Séta hangverseny a Margit fűrdőben, minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színház, a Kossuth utcán. Naponként előadás. Kezdeté este 7 óraker.

Márcz. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Rendes évi katonai sorozás a városháza kistanácstermében.

Márcz. 1—24. napjain lőosztályozás és lővizsgálat a város istállójánál.

Márcz. 4. A debr. izr. betegs. és ápoló nő. álarczos-bálya, az „Arany Biká”-ban.

Márcz. 4. Alföldy táncmester próbabálya a „Margit” fűrdőben.

Márcz. 5. d. u. 5 óraker a Csokonai kör szépi-tészeti oszt. ülése.

Márcz. 5. d. e. a II. ker. a szabadelvű párt gyűlése.

Márcz. 5. d. u. 5 óraker. A Gönczy-egyl. közgyűlése a városháza nagy tanácstermében.

Márcz. 5. Polgári kör közgyűlése d. u. 3 ó.

Márcz. 11. Menyecskek piknikje az „Arany Biká”-ban.

Márcz. 12. Az István malom közgyűlése d. e. a városháza nagytermében.

Márcz. 12. Közgazdasági bank közgyűlése d. e. a városháza kistermében.

Márcz. 19. Debreczeni keresk. ifjak önképző egyesületének évi rendes közgyűlése az egyesület helyiségében.

Márcz. 20. d. u. 5 óraker a „Csokonai” kör szépi-tészeti oszt. ülése.

Márcz. 21. Katonai lővásár.

— **Debreczen alapítványai a Ludovica akadémián.** Debreczen város közönségének a Ludovica honvéd tisztt képző akadémián tett alapítványának kamat jövedelme, melynek tőkéje nagyobb részét 5%-kal kamatozó papir járadék kötvényekbe volt eddig befektetve, ezen kötvényeknek 4%-os koronajáradék kötvényekre való konvertálása, illetőleg a kamatláb általános leszállása következtében, annyiban csökkent, hogy ezentul egygyel kevesebb, nevezetesen két ily alapítványi hely évi 600 frtot tévő ellátási költségeinek fedezésére elegendő. Hasonló helyzetbe

jutott az Andaházi Szilágyi-féle alapítvány, mely az eddigi hat helynél szintén egygyel kevesebbnek költségeit képes fedezni jövőre. A honvédelmi miniszter tehát az iránt fordul a város közönségéhez s a mennyiben a Szilágyi-féle alapítványi helyekre Bihar megyével egyenlő arányban gyakorolja a bemutatási jogot, Bihar megyéhez is, hogy tekintettel a Ludovica akadémia hazafias rendeltetésére s az alapítók emléke iránti kegyeletből a város alapítványi tőkéjét 30 frt hiányzó kamatnak megfelelő 750 frt összeggel, a Szilágyi-féle alapítvány pedig Bihar megyével egygyüttesen, egyenlő arányban 22 frt. hiányzó kamattjövdelemnek megfelelő 500 frttal kiegészíteni sziveskedjék s ebbeli határozatáról a minisztert 10—15 nap alatt értesítse.

— **A „Gönczy-egyesület”** tagjai közé szivesen sorakoznak a vármegyénk területén kívül eső, azonban Debreczenhez közel levő községek tanítói is. Az alapszabályok szzrint ők csak „pártoló” tagok lehetnek ugyan, de az egy szavazaton kívül minden jog ép ugy illeli őket, mint a rendes tagokat, s a tagsági díj is egyenlő (3 korona.) Ujabbban Csirha Antal újléta tanító lépett így az egyesületbe, ki a tagsági díjat már be is küldte.

— **Tisza-émlékönyv.** Tisza Kálmán Nagyvárad képviselője, egyházkerületi főgondnokságának huszonöt éves jubileumáról Vályi Lajos a dunántúli kálvinista egyházkerület főjegyzője díszes emlékkönyvet szerkesztett a kerület határozata alapján. A most megjelent nagy negyeddrét alaku, szép kiállítású emlékkönyvet a Tisza Kálmán Benczur által festett és ismert jeles képének fotolitografikus mása ékesíti. Az emlékkönyv tartalmazza a komáromi emlékezetes jubiláris ünnepség teljes leírását, az üdvözlő beszédeket, táviratokat, föliratokat stb. Az emlékkönyv minden lapjáról sugárzik az a szeretet, becsülés, melylyel a magyar közélet összes számottevő tényezői ez uttal is körülövezték az új Magyarország egyik legkiválóbb legmagyarabb államférfiának alakját.

— **A sorompóknál.** Utasítva lettek az összes sorompó-őrök, hogy csapatos lovakat a sorompónál ne bocsássanak a városba, mert a városon keresztül száguldó lócsapat, már sok kellemetlenséget idézett elő. Mostantól csak a féken vezetett, szekerbe fogott, vagy szekér után kötött lovakkal lehet átjönni a sorompónál.

— **A vöröskereszt egyület** Debreczen városi választmánya tegnap d. u. népes ülést tartott S i m o n f f y Imre kir. tanácsos elnöklete alatt. A gróf Bethlen Mikó Róza halálával megüresedett elnöknői tisztségre egyhangulag V á r a d i S z a b ó Jánosné urnőt választották meg. Elhatározatott, hogy közelebb nagy erővel megindítják a taggyűjtést. Kisebb folyó ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **Az új kórház megnyitása** immár nem sokáig késik. Dr. U j f a l u s s y József kórházi igazgató főorvos a napokban fönt járt a belügyminiszteriumban s ott megsürgette a kórházi szervezet és 1893. évi költségvetés elintézését, jóváhagyását. A miniszteriumban azon ígéretet kapta, hogy néhány nap mulva leküldik megerősítve a szervezetet és költségvetést. A miniszter leiratát már ma is várták a városházán, ahol el vannak rá készülve, hogy mihelyt megérkezik a megerősítés, rögtön elrendelik a betegeknek a régi rozszant kórházból való átköltöztetését az új mintaszerű kórházba, amelyhez hasonló akár terjedelemre, akár különösen berendezésre nézve ma aligha van — Budapest kivéve — az országban.

— **Kinevezés.** A nagym. Földmívelésügyi m. kir. miniszterium 63136 számu magas intézménye értelmében Mihalovits Gyula k. bor. tan. és végzett gazdát a m. kir. állami „m i k l ó s” szőlőtelep igazgatóságához üsztöndíjas szőlészeti gyakornokká kinevezte.

— **Dr. Wolafka Nándor** püspök tegnap d. u. 5 óraker folytatta böjti szónoklatainak czik-

lusát a szent-anna-utcai róm. kath. templomban. A magas bölcselmi felfogása, vallási ihletől átlengett s e mellett szépen előadott elmélkedés ezuttal a hit szükségét és felsőbbiségét fejtegette. Ismét számosan hallgatták meg férfiak és hölgyek, valamint más hitfelekezetek hívei is.

Selyemtermelés Hajdumegyében. Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő tankerülete összes iskolászeikeihez következő figyelemre méltó körlevelet intézte: Hivatalos kimutatás szerint a tankerület minden városában és legtöbb községében sikerrel tettek már eddig is családok és iskolák kísérletet a selyemtermelésre. E gazdasági mellékfoglalkozás tökébefektetés nélkül aránylag kevés, és csak rövid 5—6 héten át tartó munkával tisztességes jövedelem forrását nyitja éppen a nyár legnagyobb pénztelensége idején meg, és pedig a nélkül, hogy a gazdasági munkaerőt elvonná. Mint iskolai foglalkoztató oktatás szintén jól beválik a szorgalomidő azon utolsó heteiben, mikor ugyanis csak ismétlések folynak minden tantárgyból. Egyenlő érdeke lehet tehát úgy az iskolának mint a családi életnek, hogy a selyemtermelés meghonosodjék, és minél szélesebb körökben elterjedjen. E czélból kérem a t. Iskolaszék intézkedését és felkaroló munkásságát. Magam részéről minden támogatásra kész vagyok, sőt már az iránt is tettem hivatali lépéseket, hogy a selyemgubó beváltás Debreczenben eszközöltessék s így a szállítási költségek megtakarításával is fokoztassák a termelés jövedelme. A mi pedig a kezdeményező eljárást illeti: szívesen gondoskodom ingyenes eperfamagról (sőt részben csemetékről is) selymperpetétől, kezelési utasításokról és eszközözökről, csak idejekorán vegyem a jelentkezést. Tessék tehát intézkedni, hogy március 15-ig bejelentessék hozzám: mely osztályoknál és mely családoknál hány gramm eperfamag hány epercsemete, hány gramm pete, miféle és hány példány utasítások s egyéb nyomtatványok, meg kezelési eszközök helyezhetők a kitűzött czélra felhasználáshoz kilátással el? Debreczen, 1893. február 27. E t v ö s K. Lajos kir. tanfelügyelő.

Magán hivatalnokok nyugdíjgyulete. Következő felhívást vettük: „Debreczen sz. kir. város magán hivatalnokai karához“: „Budapesti „Országos nyugdíjgyulete“ megalakítása érdekében megindult mozgalom, azt hiszem mindnyájunkat örömmel tölt el; de kötelességünké is teszi, hogy azon mozgalmat tétlenül ne nézzük, hanem teljes erőnkkel támogassuk. Több helybeli kartársaim által tegnap tett felhívásnak felelek meg a legnagyobb készséggel, akkor, a midőn Debreczen sz. kir. város magánhivatalnokait t. kartársaimat felkérem, hogy f. hó 5-én vasárnap d. u. 4 órákor a „Korona“ dísztermében tartandó előleges értekezletre megjelenni szíveskedjenek.“ Busai Benke István, a bécsi biztosító társaság titkára.

Uj mulatókért. A csizmadia ipar-társulat tegnapi ülésén elhatározta, hogy csapá-utcai házában udvarán mulató kertet fog berendezni, mely czélra három ezer forintot szavazott meg. A kert ültetéséhez és építéséhez legközelebb hozzá fognak, úgy, hogy még a nyáron átadható legyen a közhasználatnak.

Meglopták a vonaton. Stöszel Salamon kisdobi tanító Karczagról a fővárosba igyekezett a vasuti kocsi elaludt. Püspök-Ladányánál vette észre, hogy ezüst órája lánczostól elveszett. A gyanu Márton Budapestről jövő gépészlakatosra irányult, akit látta, hogy a befüggönyözött lámpa mellett kérészt a károsultnál. Azonban az órát nem találták nála. Azt bizonyosan egy véle volt fiatal ember vitte el, a kinek kilétét Leipzig nem akarja elárni. A lakatot letartóztatták.

A hol csak egy szál szegény van. A szabolcsvármegyei Mártonfalva község dicsekedhetik azzal, hogy neki csak egyetlenegy olyan szegénye van, aki közsegélyre szorult. A község lakossága ugyan épen nem örvend valami nagy jólétnek, de a ki szegény is, ilyen pedig

sok ember van ott is, — ép és egészséges, mint a guthi erdőn termett makk, s képes megkeresni becsületes munkával a maga kenyerét.

Táviratok.

— március 2.

A delegációk összehívása.

BUDAPEST, március 2. (A „Deb. Ell.“ saját tudósítójától.) A delegációkat ez év május havában hívják össze.

A szoboszlói lázongás.

BUDAPEST, március 2. (A „D. Ell.“ s. t.) Polonyi Géza a hajdu-szoboszlói kerület országgyűlési képviselője, a belügyminisztert interpellálja a h.-szoboszlói vérengzés és előzményeinek tárgyában. Polonyi — kitérthetve táviratilag értesítettek a tegnapi események felől — H.-Szoboszlóra érkezik.

H.-Szoboszló, márc. 3. (A „Debr. Ell.“ saját kiküldött tudósítójának távirata.) H.-Szoboszló városának képviselő testülete ma a tegnapi véres események következtében ülést tartott, Turay Albert polgármester elnökléte alatt. — A közgyűlés hangulata rendkívül izgatott volt. — A gyűlés elején két indítvány került tárgyalás alá. Az egyiket Czegléd Mihály tiszti ügyész tette, a mely úgy hangzott, hogy a helypénz beszédésére vonatkozó szabályrendelet 4 §-a akkép módosítottassék, hogy a helybelieknek, csak az idegenek fizessenek helypénzt; az ide vonatkozó szerződés Jenei József bérölével márc. 1-től felbontassék a bódékat a piacon a város gazda, a vámot pedig a rendőrbiztos kezelje. Ezt az indítványt a közgyűlés közfelkiáltással elfogadta.

Oláh Miklós indítványát, ki Fejér Gábor alkapitány felfüggesztését indítványozta, nem fogadták el, hanem egy 7 tagu bizottságot küldtek ki, még pedig Fogthüty János elnökléte alatt Oláh Miklós, Magyar Imre, Horog Sámuel, M. Tóth Pál, Gáti Sámuel, Hetey Ignác és Adler Sámuel személyében.

Dr. Hetey Ignác azon indítványa, hogy az izgatottság lecsillapítására addig is, a míg az szabályszerűen köztudomásúvá tétetik, terjessék a közgyűlés mai határozatát, egyhangul elfogadtatott.

Gyűlés d. e. 9-től 11-ig tartott.

H.-Szoboszló, március 2. (A „Debreczeni Ellenor“ külön kiküldött tudósítójától.) A lakosság még mindig a véres eseménnyel van elfoglalva s nagy izgatottságban van. Sűrű ember-tömeg hullámszik a piacon.

A városházánál 17 csendőr van készletségben Szilágyi Ödön csendőr főhadnagy vezetése alatt. A katonaság ma délután visszatért Debreczenbe. A három halottat csak a törvényszéki orvostani boncolás után fogják eltemetni, tehát csak holnap.

Herczeg Mihályné 73 éves asszony kit lábaféjén löttek meg és Tóth Imre 40 éves földműves orvosi vélemény szerint szintén rövid idő alatt elhalnak sebeikben. A „Magyar Hirlap“ Bródy József fiatal hirlapíró küldötte a helyszínére. Az éjjel a lakosság nyugodtan viselkedett. Jenei József vámszedő és fia e perczen még nem kerültek meg.

Dr. Dicsőffi kir. alügyész a ma reggeli vonattal Szoboszlóra utazott ezen ügyben.

Törvényszéki esarnok.

A rongyos bankók. A budapesti törvényszék tegnap a rongyos bankók bűnpörében meghozta az ítéletet. Pavlaosek Jánost négy évi, Turcsányit negyedfél évi börtönnel sújtotta. Mindegyiknek féleszten döt betudnak a vizsgálati fogságából. Pavlecsek Borbálát felmentették. Az elítéltek felebbezést jelentettek be, míg a közzvádló megnyugodott.

*** a nagyvárad esküdtzék.** Miután Nagyvárad is kapott esküdtzékét, nagy gondot okoz az esküdtzék elhelyezésének ügye. Elhatározták, hogy a régi „Apollo“ báltermet fogják e czélra átalakítani. Busch Dávid főmérnök már készíti a tervet.

Közgazdaság.

Debreczeni piac. A febr. 28-diki heti vásárban gabonanevek közül piacra került búza 60.80 mm. 7.40—7.30—7.20 frt. kétszeres 90.90 mm. 6.20—6.10—6.00 forint rozs 80.80 mm. 5.50—5.40—5.30 frt. árpa 67.00 mm 5.50—5.40—5.30 frt. zab 59.10 mm. 5.50—5.60—5.30 frt, tengeri 99.80 mm. 5.20 frt. 5.10—5.00 köles 5.50 frt, köleskása 11.50 frt, burgonya 2.40 frt. — Ló felhajtattott 900 darab elkelt 406 db. Szarvasmarha felhajtattott 2000 darab, elkelt 510 db. Sertés felhajtattott 3800 db, elkelt 2915 db. Sovány sertés páronként 6—12 hónapos 15—25 frt, 12—18 hónapos 25—35 frt, 18—24 hónapos 35—45 frt, öreg sovány 45—65 frt. Kővérsertés kilója 44—48 kr. 100 kiló szalonna 43—46 frt háj 48—53 frt. üzletirányzat élénk.

Husárak: marhahus kilója 50, 52, 56, 60 (kóser) 64 kr. Bornyus 60 kr sertéshus 44—60 kr.

Napszámarak: férfi saját kenyerén 65 kr: ellátással 50 kr. nő saját kenyerén 50 kr, ellátással 35 kr, gyermek saját kenyerén 30 kr ellátással 20 kr.

Négy köbméter tölgy tűzifa 12 frt, nyárfa 7 frt. — Négy köbméter fa felvágása 2 frt 20 kr. beszállítása 1 frt 10 kr.

Hivatalos árfolyam.

— Budapesti értéktőzsde. —

1893. március 1.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	116.—
Magyar papírdárdék 5%	100.—
Magyar vasuti kölesön	123.—
Magyar kel. vasuti államköt. I. kib.	—
Magyar kel. vasuti államköt. II. kib.	—
Magyar kel. vasuti államköt. III. kib.	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magy. földtehermentesítési köt. zárad.	—
Temes-bánati földteherment. kötv. zárad.	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	144.50
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	117.75
1860-iki osztrák államsorsjegyek	149.50
Osztrák-magyar bankrészevény	990.—
Magyar hitelbank-részevény	397.50
Osztrák hitelintézet-részevény	337.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.68—
20 frankos arany (Napolend'or)	9.52—
Német birodalmi márka	59.20
London	120.21
20 márkás arany	11.84

Budapesti áru-tőzsde.

(Márc. 1.)

Buzát ma gyengéi kínáltak, a kereslet korlátozott volt. Elkelt lanya iránzat mellett 9000 q tartott áron.

Egyéb gabonanevekben csekély üzlet

Határidőzlet. A határidőzletben az irányzat lanya.

Határidők jegyzése déli 12 órakor: Buza őszre 70,5-74,7. tavaszra (1893-ra) 7,48-7,49. Tengeri máj. — un-ra 4,78-4,79. Zab tavaszra 5,60-5,62. Káposzta-repeze aug.—szept.re 12,30-12,49 forinton.

Kötetett: Buza tavaszra 1893. 7,50-7,47. őszre 7,36-7,30-7,35. Tengeri máj.—jun-ra 4,82-4,80.— jul.— augusztusra. — Zab tavaszra 5,73-5,96. Káposzta-repeze aug.—szept.re, 12,25-12,30 forinton.

Hivatalos jegyzések d. u. 2 órakor buza őszre 7,49 pénz. 7,50 áru, tavaszra 7,36 pénz, 7,38 áru. Tengeri máj.—jun-ra 1893. 4-80 pénz, 4,81 áru. Zab tavaszra 5,71 pénz, 5,73 áru. Káposzta-repeze aug.—szept. 1893. 11,70-11,80 frton.

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

1893. évi február hó 28. Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli súlyban) 51-52 kr. Öreg közép (páronkint 300-400 kilogramm súlyban) 56-57 krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli súlyban) 54-55 krig. Fiatal közép (páronkint 251-320 kilogramm súlyban) 54-55 krig — Fiatal könnyű (páronkint 250 klgrmig terjedő súlyban) 51-52 kr. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli súlyban) 51-52 krig. — Közép (páronkint 220-280 klgr. súlyban) 51-52 krig. Könnyű (páronkint 220 klgr. terjedő súlyban) 50-51 krig.

Sertéslétszám: 1893. február hó 26-án volt készlet 105,786 darab. 1893. feb. 27-én felhajtott: 134 darab. 1893. feb. 27-én elszállított 2155 darab. 1893. febr. 28-án maradt készletben 103,765 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: változaltan.

Sport.

* A ski. Mintán a hótalp Sport Európa szerte de különösen Németországban és Ausztriában sőt Magyarországon is általános kedveltségnek örvend, de helyben is talált pártolókra, alólírott késznek nyilatkozik, az e nemes Sportot kedvelő és tulkiálni óhajtó közönségnek a hó talpakat direkt azok hazájából, hol azt nemcsak keilemes szórakoztatóul és testedző unaloműzőül, de a hegy lakók, az óriási havazások idején más közlekedési mód hiányában, termékeiknek piacra szállítására s így hasznos célra is eredményel használják, eredeti jó kiállításban — szivességből meghozatni. Összeköttetésemnél fogva garantirozza a talpak valódiságát s a beszerzési áron kívül csak a szállítási díj és vám lesz megtérítendő az eredeti számla szerint. A megrendelés azért történék most előnyben, mert a jövő tél beálltával elkövetkező havazások jó száraz hótalppal ellátva s portra készen találnának bennünket. Felvilágosítással szivesen szolgál Cichini Kálmán a vadász-társulat jegyzője.

A GONOSZOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti regénye. —

— Irta: Sz. Buday Etel —

III. fejezet. 11

(Folytatás.)

Háta mögött az ajtó hirtelen feltárult s egy kedves jól ismert hang; egy hang, mely szívét rezgésbe hozta így suttogott — édes Felix ur, a dal gyönyörű, mondja meg neki ha eljön, s mint gondolat termett Alfréd az ajtónál, megragadva a kilincset tartó kis kezét, és az ajtó zöld tüggönye rájuk borult betakarva őket — És csak e felkiáltás lett halható, „Heléne”, „Alfréd!” — E felkiáltásban meghallatszott a kölesönös megértés. E hangban benne volt „szerepsz” — „szeretlek!” Így a viszont szerelemnek forró heve végig csapott a légből s még a légszész csilárok lángjai is jobban égt-k ragyogóbban világitottak, mint annak előtte.

A piruló leánykát bevonta a fényesen világitott kis helyiségbe Alfréd és gyönyörűtáson kérdé kezeit tartva, ibolyaszínű szeméibe tekintve — tehát megérté édes Heléne a dalt? és... és a mit irtam?

— Megérték mindent.

— Es — lusogá leve a szót sováran ajkairól.

— Es — igen — igen boldog vagyok. — Óh, fohászokodék az ifju — menybe ragad jósa He éne.

— De Istenem már mennem kell, szólt a leány elkomorulva, Isten önnel — és kezét édes pillantás mellett nyujtá bucsura.

— Már itt hagy boldogságom?

— Mennem kell, és nem is akarom, hogy valaki itt találjon önnel egyedül.

— Ó legalább mondja a viszontlátásig!

— Igen, a viszontlátásig holnap.

— Tehát?!

— Jelen leszek az órák alatt; mint régebben.

— Es ha én ismét bünbe esnék? — — ha újra csókjaimmal boritnám kis kezét — haragudnék-e érte?

— Nem — válaszolt határozottan a szép leány.

— Ha mindjárt most követném is el e vétket?

— Még akkor sem — susogá zavarral Heléne és kezét átengedve a vétkes cselekedetnek; kapva forró, de azért gyöngéd édes csókakat, minden picziny ujja hegyére.

Alig távozott Heléne, bejött Hermann, mondva az ajtón kibámoló fiatal embernek.

— Nos kedves barátom, miként mulatta azóta magát?

— Megnyilt előttem a menny és leszállt hozzám a béke angyala.

— Adja csak kezét ifju barátom, hadd tapintsam meg üterét — úgy látom önkívületben beszél.

— Meglehet Félix ur, de nem is igyekszem az ellenkezőről meggyőzni; mivel úgy sem óhajt meghittem lenni.

— Ugy-e úgy, talán történt valami említésre méltó azóta, kedves Alfréd — mi?

— Nem szólhatok semmit, nehogy az ön nyugalmát fölzavarjam.

— Csak nem járt itt Heléne?

— De igen, önt kereste.

— Tudtam — tudtam, hogy e bolondság meg fog történni; nos aztán — mit mondott önnek?

— Hogy dalom igen tetszik. . . .

— Es . . . és — dadogá az öreg a felindulástól — hogy önt szereti, és szeretni is fogja örökké, az öné lesz, ha a világ összes emberisége is ellenük leszen . . . ugye ilyen badarságokat csicseregtek itt össze-vissza, mint a fészkekben először kiröpülő pinyókék a zöld ágon . . . jó-jó de majd lecsap a héja, és szétrében az önök boldogsága is.

De hát miért kellene nekünk mindenáron félnünk?

— Mert semmi biztosat nem tudnak a mi biztathatnál Lássza Alfréd, a hogy én ismerem az öreg urat — ha neki felteszem van valami más számítása leányával, ugy nem másítja azt meg; és nem adja önnek, ha mindjárt bele is hal Heléne bánatába Feltett szándékában elveiben az öreg Flemming hajthatatlan, legalább én így ismerem őt.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

Becsület. Két nem elkeresztelt atyafi találkozik a kávéházban:

— Játszszunk egy párti sakkot.

— Jól van.

— Egy hatosban?

— Nem; csak becsületért.

— Jól van hát, a ki nyer, az a másiknak az arcába köphet.

Könyebbü és. Krispindli ur titokban követi a feleségét. Gyanuba fogta.

A menyecske csak-már találkozik egy hadnagygyal és együtt folytatják utjukat. Aztán eltűnnek egy házban.

Krispindli ur könnyébülten felsóhajt:

— Hála istennek, már azt hittem a szobán höz megy.

„Nem érzed-e a lanyha szelletet,

Mely arcodat legyintü s elröpül?

Vékonyka porréteg marad, hol elszáll,

Egy évben e por csak néhány vonalnyi, Egy századévben már néhány könyök, Pár ezredév gülláidat elássa.

Madách J.

A nő hivatása szerint a ház Vestája, nagy Vestalinája s nem a világ tenger Oceanidája s a leghőbb szívvel sem lehet világpolgárnő, csupán házi polgárnő.

Jean Paul.

Helyesen cselekszünk, ha a kérdésre, hogy a férj és a nő közötti viszályban ki a hibás, nem felelünk. A házaspárok viszonya oly homályos harmadik emberre nézve, hogy azt akkor sem értjük meg, ha személyes ösmerőseik vagyunk.

Lewex.

* **Az éhség szörnyüségéi** A „Történelmi tár” az erdélyi muzeumban levő kéziratokból, gróf Kemény József írásai közül, a Hunyad vármegyében 1603-ban dult éhségről közöl egykoru adatokat. Bista hadainak bejövetelekor 1603 pyarán volt ez a nagy éhség, a mikor elhullott állatok megégett és megörölt csontjaiból csináltak e lisztet. „Déván pedig — mint az egykoru följegyzés mondja — nyolcz esztendő férfi gyermekét és leánygyermekét egynéhányat elloptak az éhes emberek, a hegyekre kilopták, felvagdalták, sütötték, főzték, megették és több faluhelyeken is történt, bizonyos dolog. Az akasztott embereket egynéhány helyeken lelopták a fáról; megették az éh emberek. Egyik atyafi az másikat megette, ez is bizonyos dolog. Egy asszonyember az fiát megette. Laposnokon Bábólnán egy ember az feleségét megette. Rápolton egyik atyafi a kisebbiket megette. Alsó-Szilváson két gyermek az anyjokat, hogy megholt, megették. Losádiban egy vén embert megölték, az többi megették. Sarmaságon az anyját az fia mesütötte, főzte, megette. Thordán az holt lóban az éh gyermekek belé bujtak és úgy rágták a döögöt belől. Kivül ismét osztán ették az ebek. Akármiféle külömb-külobbféle döögöket az éh emberek megették. Beszterczén az temető őrzeni embereket állattanak, mert az mely hallottat nappal eltemetnek, éjjel kiásták ellopták, megették. Régi sarutalpat, nye reg bőré, akármí szíjet vízbe áztatván, felettenek.”

Idegenek névsora.

Bika szálloda. Weill kereskedő Bécs, Löbl F. kereskedelmi utazó Bécs, Borke Lajos és Toth M. ref. lelkészek H.-Nánás, Szabó Lajos Szatmár, ifj. Bárány Miklós Budapest, Tamanóczy ügyvéd H.-Böszörmény, Gruber kereskedő Bécs, Gyémánt Mihály bérő T.-Füred, Cohán J. kereskedő Budapest, Schmeid kereskedő Bécs, Micheller kereskedő Strassburg, Schweida kereskedő Budapest, Vecsei F. kereskedő Bécs.

Angol királynő szálloda. Ötvös Károly jegyző Bihar-Udvári, Spicz Gyula kereskedő Szapaszvár, Szölösi Etel kereskedő Miskolcz, Epert Zsigmond kereskedő Kis-Várda, Frankenstein D. kereskedő Bécs, Fraukl Sándor kereskedő Bécs.

Frohner szálloda. Katz Mór utazó Fiume, Perlmann utazó Bécs, Mathem Márk utazó Budapest, Streicher H. utazó Budapest, Elefánt vendéglős Sarvas, Lichtschein Lajos és neje, Schwarz Ferenc kereskedő M.-Szalka, Baróty József Margita, Bárány László kereskedő Gyöngyös, Helman Janos Czumiácz, Kisel István kereskedő Czumiácz, Mezei és fia Derecske, Gutfreund Adolf B.-Szt.-Mihály, Spitzer testvérek N.-Kereki, Lövy Zsigmond Huszt.

A kis lutri huzásai.

— Márczius 1. —

Brünn	69	5	82	27	79
-------	----	---	----	----	----

Debreczeni Városi színház.

I. Idénybérlet 128 szám. VII. Kis bérlet 8. szám. Páros. Páros.

Ma, Csütörtökön 1893. márczius 2-án:

Bérletfolyamban:

A PEZSGŐ.

Holnap, Pénteken márczius 3-án:

Nap és hold.

Olaszországból nagy mennyiségben
beszállított

Narancs és citromból

az idény tartama alatt kocsirakományon-
kint eszközölöm bevásárlásaimat, minél-
fogva azon kellemes helyzetben vagyok,
hogy

feltűnő jutányos áraimmal,
ugy a trieszi, mint a budapesti déli-
gyümölcskereskedőkkel versenyezhetek.

Tisztelettel

Csanak József.

Vértesi Arnold

összes munkái

füzetekben

rendkívül leszállított áron.

Eddig megjelent 138 füzet.

Egy-egy füzet

15 kr. helyett 8 kr.

Megrendelhető a

Debreczeni Ellenőr

kiadóhivatalában.

Minden köhögés

ugymint a légeső, a garat és a tüdő minden
katarrhus megbetegedése, továbbá léleg-
zési nehézségek, szűkmellűség, asthma,
elnyálkásodás, számarhurut és görcsös
köhögés, a nyakban csiklandozás, kezdő
mellbej leggyorsabban gyógyítatik a
számos év óta kitűnőnek bizonyult és or-
vosok által is rendelt: **St.-Georgs-tea**
(1 csomag 50 kr.) és **St.-Georgs-katarrh-**
porok (1 doboz 50 kr.) szer által mely-
hez orvosi utasítás is csatoltatik. Eredmény
már pár nap alatt mutatkozik. Két cso-
magnál kevesebb nem küldetik. Csomago-
lás és szállító levéért 20 kr. Minden meg-
rendelés

St.-Georgs.Apotheko Wien

V/2., Wimmergasse 33. intézendő. I.

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál
melegen ajánljuk tisztelt olvasóink
figyelmébe

Egger dijjutalmazott,
biztos hatású

mell-pasztilláit.

Kaphatók **25, 50 kros** és **1 frtos**
eredeti dobozokban a monarchia
valamennyi gyógyszer-tárában,
valamint az

EGGER L. FIA

gyószerkülönlegességi gyárában
Bécs-Nussdorf.

A közgazdasági bank részvénytársaság
I-ső évi RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1893. évi Márczius hó 12-én

délelőtt 10 órakor tartja meg

Debreczenben, a városháza kistanácstermében,

melyre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az
alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogaikat, csak úgy gyakorol-
hatják, ha részvényeiket a közgyűlés előtt legalább három nappal vagy a
társulat pénztáránál vagy Budapesten a magyar ipar és kereskedelmi bank-
nál leteszik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt 1892. évi üzletről.
2. A felügyelő bizottság jelentése és ennek kapesán.
3. Határozathozatal a múlt évi nyereség felosztására és az igazgatóság e tárgybani indítványára vonatkozólag.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása vagy megtagadása feletti határozathozatal.
5. Az igazgatóságból időközben kilépett egy tag helyének, továbbá az igazgató tanács lemondott egy tagja, valamint a felügyelő bizottság három tagjának választás útján leendő betöltése.

Debreczenben, 1893. évi Február hó 13-iki ülésünkben.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az évi mérleg valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A barnak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava.

Dr. Kellé Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendelem. A gyomor és bel működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatahottam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcell.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeknek ajánlani; a körjavulat melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonozásra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazai ásványviz-forgalmából.

Dr. Demé Béla,
járás és Bihar, t. b. főorvosa

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
főraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 3. sz.

cs. és kir. és
szerb kir. udv.
ásvány viz-
szállítonál.

A „Debreczeni Ellenőr“
kiadóhivatala.

A „CSOKONAI“
NYOMDA ÉS KIADÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

szíves figyelmébe ajánlja a modern nyomdászati követelményeknek megfelelően
berendezett

 könyvnyomdáját,

mely újabb a LEGDISZESEBB BETŰKKEL szaporított s így
a legkényesebb igényeket is kielégitheti.

KÖNYVKÖTÉSZETE,

melyben a LEGKITUNÓBB GÉPEK vannak alkalmazva,
a fővárosi és külföldi nagyobb könyvkötészetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesít.

A saját kiadásában megjelenő

„Debreczeni Ellenőr“ részére
hirdetéseket olcsón elvállal.